

**Collectieplan
Welvarend Den Haag
2024-2026**

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Aanleiding	3
1. Hoe	4
3. Keuze prioriteiten	4
A. Digitaal beschikbaar maken van de informatie	5
B. Streven naar een digitaal museum varend erfgoed in Den Haag	5
C. Contextualisering	6
4. Criteria Museumnorm ten aanzien van de collectie	6
5. Ambities	7

1. Inleiding

Het collectieplan voor 2024-2026 is het document voor het collectiebeleid en biedt een kader voor het maken van keuzes voor digitaal verzamelbeleid op www.haagswelvaren.nl. Het collectieplan zal invloed hebben op de te organiseren activiteiten. Met het plan kunnen prioriteiten gedefinieerd worden.

Het maritiem erfgoed van Den Haag is steeds beter zichtbaar in de stad. Het is niet enkel geconcentreerd rond grachten en het oude havenkwartier in het Oude Centrum. Den Haag was een echte grachtenstad en bestond aanvankelijk uit een aantal eilanden. Er is een bron van verhalen over waterstromen, vaarroutes, vaarondernemers, boten en schepen. Het collectiebeleid legt de nadruk op contextualisering, waarbij locaties onze herinneringen tastbaar maken en een beter begrip van verleden, heden en toekomst bevorderen. Welvarend Den Haag streeft naar een hedendaagse presentatie van het varend erfgoed, met digitale middelen, zoals de website www.haagswelvaren.nl en betrokken vrijwilligers. De digitale collectie wordt zowel intern beheerd als extern toegankelijk gemaakt. Anders dan bij een fysiek museum zijn objecten en (on)roerend goed geen eigendom en ligt de nadruk op vaarroutes. Gezocht wordt naar samenwerking met organisaties en musea. Zo dient het initiatief voor kennisoverdracht en het vormen van een platform voor het vaarverleden voor diverse organisaties.

2. Aanleiding

Aanleiding voor het maken van het plan is de start van de website www.haagswelvaren.nl voor activiteiten die vallen onder de noemer 'Welvarend Den Haag'. Door de digitale collectie en website blijft waardevolle geschiedenis behouden en kan het tevens vanaf 2025 op een eigentijdse manier toegankelijk worden gemaakt. Informatie kan voor huidige en toekomstige generaties worden benut. Activiteiten dienen ervoor om mensen bewust te maken van de maritieme geschiedenis van Den Haag. Waardevolle bestaande en nieuw producten worden bijeengebracht op één website die niet alleen tijdens het vaarseizoen in lente en zomer, maar gedurende het gehele jaar beschikbaar is.

Beleidskader

Informatie wordt gedeeld die collectiewaardig is. Dit wordt ruim opgevat, niet enkel objecten, maar ook locaties en vaarroutes worden hieronder verstaan. In de provinciale omgevingsvisie legt de provincie haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. Inbreng vanuit de erfgoedtafel trekvaarten wordt daarbij meegenomen. Vaarroutes worden in beeld gebracht. Met in achtneming van een van de uitvoeringsbesluiten van de nieuwe Omgevingswet, het Besluit kwaliteit leefomgeving moeten gemeenten de aantasting van de omgeving van monumenten oorkomen, voor zover die aantasting een negatieve invloed heeft op het aanzicht of de waardering van die monumenten. Dat geldt voor alle monumenten, rijksmonumenten,

provinciale en gemeentelijke monumenten. De gemeente stelt regels op in het omgevingsplan.

Het onderzoek dat gedaan is in 2024 om de trekvaarroutes vanuit Den Haag volledig in beeld te brengen wordt gepubliceerd op de website. Dit geldt tevens voor de routes die gemaakt zijn bij dit onderzoek naar de bij de routes behorende locaties. Het gehele onderzoek kan dus invloed hebben op te nemen beslissingen van het omgevingsplan.

Vaarroutes en de eraan gekoppelde monumenten en artefacten zijn beschermingswaardig. Ingezet wordt op digitale beschikbaarheid, zodat het erfgoed niet alleen fysiek beschikbaar is in de regio Den Haag, maar ook digitaal wereldwijd.

Daarnaast dient de website als database en backup, zodat onderzoek behouden blijft.

1. Hoe

Welvarend Den Haag richt zich met [haagswelvaren.nl](https://www.haagswelvaren.nl) op items die te maken hebben met het vaarverleden van Den Haag vanuit verschillende stakeholders en is tevens zelf stakeholder. Het gaat daarbij om allerlei aspecten van het vaarverleden. Hierbij kan gedacht worden aan (verdwenen) Haagse grachten, kanalen, panden van rederijen, vaarroutes, items die gelinkt zijn met het landschap waar de vaartochten doorheen gaan, oude schepen, schilderijen, tekeningen, porselein, enzovoort, met afbeeldingen van het vaarverleden.

Er wordt gestreefd naar een platformfunctie voor samenwerking tussen belanghebbenden, zoals beheerders en eigenaren van varende monumenten, lokale overheden, erfgoedorganisaties en het publiek. De netwerkpartners zijn te vinden op de website. Samenwerking bevordert een geïntegreerde aanpak voor het behoud en de promotie van varend erfgoed.

3. Keuze prioriteiten

Er zijn verschillende factoren van belang bij het collectieplan:

- A. Wijze waarop de organisatie keuzes maakt om informatie digitaal beschikbaar te maken en/of de website als database voor varend erfgoed in Den Haag te gebruiken.
- B. www.haagswelvaren.nl wil de website vanaf het tweede jaar als digitaal museum gebruiken voor het varend erfgoed in Den Haag. Gestreefd wordt naar samenwerking en beschikbaar stellen van informatie en producten van Canals 5D voor het Haagse deel dat het varend erfgoed betreft.
- C. www.haagswelvaren.nl richt zich uitdrukkelijk op locaties als plaats van herinnering. Deze locaties zijn verbonden met de vaarroutes. De vaarroutes zijn verwerkt in Izi.Travel routes. Per locatie is een pagina aangemaakt in een Wordpress website, die geldt als backup voor de informatie en kan als leidraad gebruikt worden voor de bescherming en benutting van varend erfgoed langs de route. De informatie wordt privé beheerd. Dat wil zeggen beschikbaar voor de opdrachtgever en admin en niet

zichtbaar voor de bezoeker van de website. Informatie wordt als xml extensie aangeleverd aan opdrachtgever. De Izi.Travel routes staan wel als link in de website, zodat bezoekers de routes thuis of op locatie kunnen volgen.

- D. Schilderijen, tekeningen, oude kunst en antiek, vaartuigen, gebouwen of andere items die in Den Haag zijn ontworpen, getekend, geschilderd, gevonden en/of geproduceerd, maar elders ondergebracht zijn kunnen tevens in de digitale collectie opgenomen worden mits verbonden met de vaargeschiedenis van Den Haag.

A. Digitaal beschikbaar maken van de informatie

Inventarisatie, documentatie, digitalisering en ontsluiting van informatie en beeldmateriaal wordt jaarlijks opgevat als project en uitgevoerd mits er budget voor beschikbaar is. De jaarlijkse projecten worden afgerond in drie fasen

1. **Planning:** voorbereidingen inventarisatie
2. **Uitvoering:** verwerking data
3. **Beheer door beschikbaarstelling**

Beschikbaarstelling van collectiedata op www.haagswelvaren.nl. Voor beheer en behoud moet geld beschikbaar komen in komende jaren.

Onder de noemer Welvarend Den Haag kunnen activiteiten (expo's, arrangementen, wandelingen, rondleidingen, events etc.) worden georganiseerd, waarbij gebruik wordt gemaakt van de informatie uit de collectie. Het is tevens mogelijk dat de informatie gebruikt wordt door anderen voor hun activiteiten. De collectie vormt dus een kennisbron voor verhalen en uit te werken thema's. De collectie maakt ons verleden tastbaar en zorgt voor een beter begrip van het heden, verleden en toekomst.

B. Streven naar een digitaal museum varend erfgoed in Den Haag

De collectie zal met www.haagswelvaren.nl kan vanaf 2025 ondergebracht worden in een digitaal museum. Dit brengt een reeks voordelen met zich mee die het traditionele museummodel aanvullen. Allereerst vergroot het de toegankelijkheid, waardoor mensen wereldwijd de collecties kunnen verkennen zonder fysiek aanwezig te zijn. Daarnaast biedt het digitale platform flexibiliteit in de presentatie van inhoud, met de mogelijkheid om vanaf het tweede jaar interactieve tentoonstellingen en virtuele rondleidingen te maken om bezoekers op nieuwe en boeiende manieren te betrekken bij het varend erfgoed van Den Haag.

Een digitaal museum draagt ook bij aan duurzaamheid door het verminderen van de ecologische voetafdruk in vergelijking met fysieke instellingen. Daarnaast opent het educatieve kansen, met interactieve leermiddelen en virtuele lezingen die de educatieve ervaring verrijken. Dat kunnen tevens al bestaande filmpjes zijn. Ook bevordert een

digitaal museum community-engagement, waardoor het een waardevolle aanvulling is op de culturele sector.

C. Contextualisering

Kernwoord bij ons collectiebeleid is contextualisering. De opslag van herinneringen in het menselijk brein is locatiegebonden. (Virtueel) bezoek aan een locatie waar iets gebeurd is, waar iemand woonde, waar iemand werkte, zijn gedachten aan het papier toevertrouwd, schilderde of tekende, beklijft meer dan een regulier museumbezoek. Toegankelijkheid en zichtbaarheid van deze locatiegebonden verhalen staan bij het collectiebeleid centraal. Dit kan zowel fysiek als digitaal zijn.

Speciale aandacht gaat uit naar immaterieel erfgoed aan het varend corso, Westlanders die groente en fruit naar de stad brachten.

4. Criteria Museumnorm ten aanzien van de collectie

Het initiatief heeft niet de ambitie om aan deze museumnorm te voldoen en zal dus geen geregistreerd museum worden. Wel wil www.haagswelvaren.nl als digitale platformorganisatie objecten digitaal in de collectie opnemen die goed beschermd en beheerd worden. Daarom zal het tot op grote hoogte voldoen aan de norm als selectie criterium gelden voor opname in de digitale collectie. Niet alle objecten zullen tot musea behoren, vandaar dat aangemoedigd wordt om aan de norm te voldoen. Dit om het erfgoed optimaal te beschermen.

Een museum is een permanente instelling, niet gericht op het behalen van winst, die ten dienste staat van de samenleving. Een museum onderzoekt, verzamelt, conserveert, interpreteert en presenteert materieel en immaterieel erfgoed. Open voor het publiek, toegankelijk en inclusief, bevorderen musea diversiteit en duurzaamheid. Ze opereren en communiceren ethisch, professioneel en in samenwerking met gemeenschappen, en bieden gevarieerde ervaringen voor educatie, plezier, reflectie en kennisuitwisseling. (Definitie ICOM Praag augustus 2022).

Nederland kent geen museumwet. De titel 'museum' is dan ook niet beschermd. Om toch een standaard te stellen, hebben de Museumvereniging en het Landelijk Contact van Museumconsulenten (LCM) in 2000 gezamenlijk de Stichting het Nederlands Museumregister opgericht. Het doel van de museumregistratie is het zichtbaar maken, bewaken en verbeteren van de kwaliteit van de Nederlandse musea, en daarmee verantwoord beheer van het culturele erfgoed. Musea die op of boven de minimumstandaard functioneren, vervullen hun museale taak naar behoren en worden opgenomen in het Museumregister. Zij ontvangen het 'Certificaat Geregistreerd Museum'.

De museumnorm bestaat uit 17 criteria voor goed museaal handelen. Deze zijn verspreid over 3 thema's, namelijk a. bedrijfsvoering, b. collectie en c. publiek.

Van het thema collectie zijn de volgende punten van belang:

1. Het museum heeft een collectie;
tenminste 50% van de kerncollectie is in eigendom of langdurig bruikleen.
2. Het museum heeft een meerjarig collectieplan. Hierin beschrijven we het beleid ten aanzien van verwerven, registreren, digitaliseren, behouden en afstoten van de collectie. Daarbij past het museum bij afstoten de LAMO toe. De LAMO is de Leidraad Afstoten Museale Objecten toepassen. De LAMO dient drie hoofddoelen: 1. bescherming van het erfgoed van nationaal belang, zodat het behouden blijft voor de Nederlandse samenleving, 2. ondersteuning van het collectiemanagement van musea, als instrument ter bevordering van collectiemobiliteit en als bescherming tegen omissies en vergissingen in dat proces en 3. bevordering van het maatschappelijk vertrouwen in de museumbranche, als hoeder van het nationale erfgoed. In de vernieuwde LAMO 2016 zijn twee elementen toegevoegd: 1. De melding van afstotingsvoornemens op een openbare website: de Afstotingsdatabase en waar nodig: 2. een toetsing op de beschermwaardigheid van het object voor het openbaar Nederlands erfgoedbezit door een onafhankelijke en deskundige Toetsingscommissie.
3. Het museum doet voorafgaande aan de verwerving van een object zijn uiterste best om de herkomst van het object vast te stellen.
4. Het museum is erop gericht dat alle objecten geregistreerd worden met een: objectnummer, objectnaam, verwerkingsgegevens (verwervingsmethode, verwerkingsdatum en persoon/ organisatie van wie het object verworven is) en standplaats. Het museum zorgt dat deze informatie toegankelijk is en blijft.
5. Het museum waarborgt dat zijn collectie op een verantwoorde wijze behouden wordt.
6. Het museum zorgt ervoor dat er onderzoek naar de collectie gedaan wordt en waarborgt de overdracht van de resultaten.

5. Ambities

Voor de periode 2024-2026

1. Voor 2024 Borgen van kennis van 4 onderzoeken (organisatie trekvaart, vaart naar Loosduinen, vaart naar Scheveningen en vaart in tijd industrialisatie) en ondersteuning van de opgedane kennis door publieks-programmering (tentoonstellingen en activiteiten)
2. Borgen van kennis bestaande producten en informatie rond Haagse vaarwegen.
3. Vergroten toegankelijkheid door digitaal beschikbaar stellen
4. Het delen van relevante kennis

Vanaf 2025 tevens

5. Uitvoeren deelprojecten

8

6. Collectieregistratie mits deelprojecten daarvoor geschikt zijn
7. Intensiveren toegankelijkheid en zichtbaarheid van de collectie. Ondersteuning van de opgedane kennis van de collectieregistratie voor de publieks-programmering (tentoonstellingen en activiteiten)
8. Samenwerken met (netwerken van) Haagse organisaties en organisaties die van belang zijn voor het vaarverleden van Den Haag.